ханізується (автоматизується) перша технологічна операція, то внаслідок собівартість знизиться на 16 тис. г.о. Автоматизація у другому році другої технологічної операції знизить собівартість ще на 33 тис. г.о. Якщо третього року здійснюватиметься заміна ручної праці по третій технологічній операції, то це призведе до додаткового зниження собівартості на 60 тис. г.о.

В оптимальній послідовності ці зниження будуть такими:

60000; 33000; 16000 (г.о.).

Відповідно у першому та другому варіантах сумарні витрати за три роки становитимуть:

1) $C_0 + (C - 16) + (C - 16 - 33) = 3C - 65$;

2) $C_0 + (C - 60) + (C - 60 - 33) = 3C - 153$,

де C_0 – початковий рівень витрат.

Різниця цих сумарних витрат дорівнює 88 (тис. г.о.).

Отже, розглянутий методологічний підхід оцінки ефективності інновацій, що стосується підвищення продуктивності праці за рахунок її механізації та автоматизації, формування програми впровадження інновацій, може бути базою для прийняття управлінських рішень і розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства.

Література

1. Захарін С.В. Удосконалення державної амортизаційної політики для стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності / С.В. Захарін // Проблеми науки. – 2007. – № 10. – С. 20-27.
2. Федаш Г.В. Формування стратегії відтворення основних виробничих фондів підприємства / Г.В. Федаш. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://rusnauka.com/2._SND_2007/ Economics.
3. Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset, Second Edition / Wiley; 2 edition, 992 p., 2001.
4. Steven Bragg. Fixed Asset Accounting: A Comprehensive Guide / Accounting Tools, 350 p., 2011.
5. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства / О.О. Удалих. – К. : Центр навч. літ-ри, 2006. – 292 с.

Войцеховская Ю.В., Маврина А.О., Копець Г.Р. **Инновационные аспекты обновления технологического оборудования производственных систем**

Рассмотрены проблемы экономической оценки и выбора вариантов инновационного обновления технологического оборудования производственных систем. Поставлено задание достичь в процессе инновационного развития максимальных результатов при определенных инвестиционных расходах. Доказано, что для определения приоритетности реализации инноваций целесообразно использовать параметр, который характеризует стоимость капитала, необходимого для замещения единицы текущих расходов. Предложены аналитическое выражение определения этого параметра по показателям действующей и инновационной техники. Осуществлена интерпретация разработанного методологического подхода на примере конкретного технологического процесса изготовления пластмассовых деталей, который включает три вида операций (вырезка заготовки, обработка, сверление). Обоснован вывод, что оптимальная последовательность обновления оборудования обеспечивает наиболее эффективную динамику инновационного развития производства.

Ключевые слова: инновационное развитие, технологическое оборудование, оптимизация, производственные ресурсы, инвестиции, замещение труда капиталом, эффективность.

Voytsekhovska Yu.V., Mavrina A.O., Kopets G.R. **Some Innovative Aspects of the Improvement of Technological Equipment of Manufacturing Systems**

The problem of economic evaluation and selection of innovative renewal process options for technical equipment in production systems is studied. The aim is to achieve maximum results with certain investment costs in the process of innovative development. A parameter that describes the cost of capital required to replace the unit of operating costs is proved to be advisable to use for prioritization of innovation implementation. The method of analytical determination of this parameter based on indicators of current and innovative technology is proposed. The interpretation of the methodological approach to the specific example of the plastic parts of manufacturing process, which includes three types of operations (cutting the work piece, processing, drilling) is carried out. Conclusion that the optimal sequence of equipment updates provides the most efficient production innovative development dynamic is made.

Key words: innovative development, technological equipment, optimization, production resources, investments, substitutions of labour by capital, efficiency.

УДК 338.339.47+330

Доц. О.І. Белей, канд. екон. наук; магістрант Н.А. Маркевич – Львівська КА

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Розглянуто необхідність моделювання для підвищення ефективності управління прибутком на дистриб'юторському підприємстві. Щоб досягти ефективного управління прибутком на підприємстві, необхідно обрати модель, яка повинна бути нерозривно пов'язана зі всіма складовими фінансового менеджменту на підприємстві і є методологічною основою прийняття управлінських рішень. У виборі моделі враховано низку факторів, які пов'язані з особливостями господарювання підприємства, його фінансовими можливостями та загальною стратегією розвитку. Процес моделювання є досить актуальним, адже вдало вибрана модель є запорукою життєздатності підприємства в майбутньому періоді.

Ключові слова: модель управління прибутком, прибуток, прибутковість підприємства.

Вступ. В умовах формування реальної самостійності суб'єктів господарювання значно зростає вагомість прибутку в господарському механізмі підприємства, оскільки прибуток є не тільки стимулом його діяльності, а й основним джерелом розвитку. Ефективне управління прибутком є дуже важливим та актуальним, що зумовило дослідження у роботі низки питань щодо використання прибутку підприємства, а саме його економічної природи; його місця в діяльності підприємства; правомірності та доцільності розгляду прибутку як об'єкта управління; інструментарію розподілу прибутку. Розмаїтість підходів до визначення поняття прибутку свідчить про різне його трактування. Прибуток варто розглядати не тільки як кінцевий фінансовий результат комерційної діяльності і показник ефективності дистриб'юторського підприємства, а й як основну стратегічну його мету, стимул до подальшого розвитку через грошові заощадження.

Для ефективного управління прибутком на дистриб'юторському підприємстві потрібно обрати певну модель для менеджменту під час обрання напрямку здійснення тих чи інших заходів у разі зміни обставин. Під час вибору моделі управління прибутком менеджер має звернути увагу на фактори, які пов'язані з особливостями господарювання підприємства, його фінансовими можливостями та загальною стратегією розвитку. Вдало вибрана модель управління є запо-

рукою життєздатності підприємства в майбутньому періоді, тому сам процес моделювання є досить актуальним в даний період часу.

Метою моделювання досліджуваного процесу є визначення структурно-функціональної системи управління прибутком, застосування якої сприятиме зростанню прибутку суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень. Проблему управління прибутком на підприємстві досліджено у багатьох працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, зокрема: І.А. Бланка, Д. Волкова [1], В. Корінєва, О.Р. Кривицької, В.В. Худи [2], Ю.С. Цал-Цалко [3] та ін.

Разом з цим, опрацювання різного роду спеціальних за цією тематикою джерел засвідчило, що питання, пов'язані з управлінням прибутком підприємств, мають простір для подальшого розгортання досліджень, як в науковому, так і в організаційно-практичному аспектах. Потребує подальшого вивчення питання вдосконалення процесу управління прибутком підприємств, визначення специфіки використання прибутку підприємствами різних організаційно-правових форм, автоматизації процесу управління прибутком.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для вирішення проблеми підвищення ефективності управління прибутком підприємств важливе значення має моделювання і створення автоматизованих процедур для проведення розрахунків прибутку. Саме такий підхід забезпечуватиме ефективність реалізації прикладної сторони дослідження.

Процес управління прибутком можна здійснити на основі ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ". Цей процес має відбуватися у певній послідовності і забезпечувати реалізацію головної мети і основних задач цього управління. Тому потрібно розробити структурно-логічну модель [1, 2] здійснення процесу управління прибутком підприємства (рис. 1).

Оцінювання результативності управління прибутком підприємства має охоплювати всі основні аспекти цього управління. Для оцінювання результативності управління формуванням прибутку пропонуємо використовувати показники як рентабельності, так і якості прибутку [1].

Для аналізу рівня змінних витрат (ЗВ), чистого доходу (ЧД), валового прибутку (ВП) і операційного прибутку (ПО) можливо використати показники їх співвідношень щодо цінового (РЧО), натурального (РВО) і комбінованого (РПП) факторів, а також моделі функціональних зв'язків впливу цін (Цз, Цзб) і натуральних обсягів реалізації (Нз, Зб.) на фінансові результати господарської діяльності. Якщо розглядати моделі розрахунків показників операційної діяльності взаємозв'язки ефекту їх зміни реалізуються за допомогою таких показників (табл. 1) [3, с. 449-475].

Табл. 1. Показники результатів господарювання ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ"

Механізм розрахунку	Значення показника
$РЧО=ЧД/ПО$	Показує, яка сума чистого доходу підприємства створює одну гривню операційного прибутку
$РВО=(ЧД-ЗВ)/ПО+ВП/ПО$	Показує, яка сума валового прибутку підприємства створює одну гривню операційного прибутку
$РЗП=\Delta ПО/ПО+[(РЧО\times Цз)\times\times(1+Нз)](РВО\times Нз)$	Показує темп приросту (спаду) операційного прибутку від зміни цін і обсягів реалізації при заданому рівні РЧО і РВО

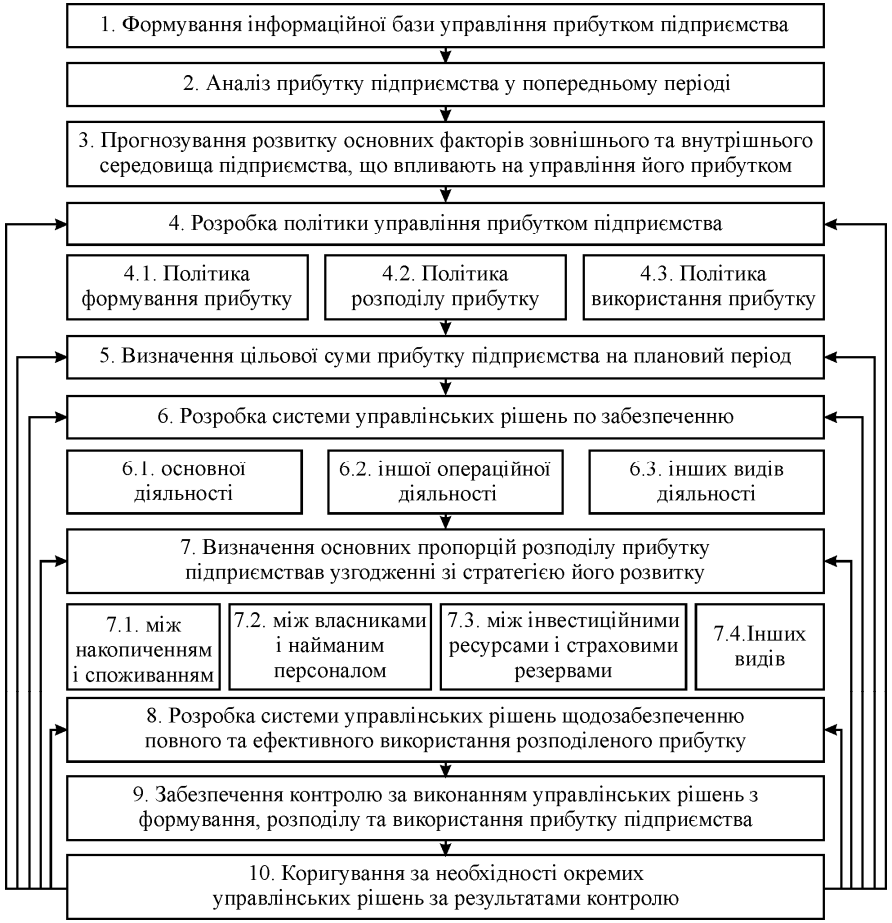

Рис. 1. Структурно-логічна модель процесу управління прибутком ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ"

Табл. 2. Показники результатів господарювання ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ"

Показник за рядками звіту про фінансові результати	2011 р.	2012 р.	2013 р.
1. Чистий дохід	41117,5	76832,0	465612,0
2. Витрати операційної діяльності	40767,5	77176,0	461699,0
3. Змінні витрати	36190,9	66711,0	426033,0
4. Постійні витрати	4576,6	10465,0	35666,0
5. Валовий прибуток	4926,6	10121,0	39579,0
6. Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	350,0	-344,0	3913,0
7. Рівень показників на 1 грн прибутку від операційної діяльності, грн:			
чистого доходу (РЧО)	1,009	0,996	1,008
валового прибутку (РВО)	14,1	-29,4	10,1

Механізм застосування окремих показників формування операційного прибутку для моделювання чистого доходу і операційного фінансового результату можна розглянути за допомогою показників, які наведено в табл. 2.

Так, рівень чистого доходу дає можливість зміни чистого доходу за рахунок зміни тільки ціни щодо реалізованих об'єктів діяльності. Якщо операційні витрати не змінюються, то весь приріст чистого доходу за рахунок зміни цін перетворюється в операційний прибуток. На ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ" спостерігається відносно велика різниця між рівнями РЧО та РВО, що відображає відносно сильний вплив динаміки змінних витрат на динаміку операційного фінансового результату. Тому, при рості чистого доходу за рахунок натурального обсягу реалізації, збільшення прибутку значно менше, ніж при збільшенні цін.

Проведемо моделювання темпів і напряму зміни операційного фінансового результату для ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ", за умови, що ціна зменшиться на 1,5 %, а натуральний обсяг реалізації зросте на 7 %, значення РЗП становитиме:

$$РЗП = \frac{\Delta ПО}{ПО} \cdot 100 = (1,008 \cdot (-0,015) \cdot (1+0,07)) + (10,1 \cdot 0,07) \cdot 100 = -69,08\%. \qquad (1)$$

Отже, при заданій умові операційний фінансовий результат знизиться на 69,08 %, порівняно з 2013 р. За такого методу розрахунків на темп зміни фінансових результатів від реалізації не впливають абсолютні показники, а лише відносні величини.

На зміну величини прибутку можуть впливати фактори як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Тому під час аналізу прибутковості ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ" доцільно провести факторний аналіз, взявши за базовий 2011 р., а за звітний – 2013 р. Розрахуємо загальну зміну валового прибутку від реалізації продукції (ΔП) за формулою

$$\Delta П = П1 - П0, \qquad (2)$$

де: $П_1$ – прибуток звітного періоду; $П_0$ – прибуток базового періоду.

$$\Delta П = 4984,0 - 230,0 = 4754,0 \text{ тис. грн.}$$

Варто зазначити, що факторний аналіз прибутку надзвичайно важливий для визначення резервів зростання прибутку підприємства. Проте, за відсутності достатньої інформації, визначено лише вплив окремих факторів на прибуток ДП "САВСЕРВІС КАРПАТИ", а за наявності більш детальної інформації можна здійснити точний вплив факторів на формування прибутку підприємства.

Запропоновані методичні підходи сприятимуть забезпеченню адекватності управлінських рішень щодо ефективності управління прибутком підприємства, що загалом сприятиме підвищенню результативності діяльності підприємства. Основні положення доведено до рівня методичної розробки та практичних рекомендацій, що створює базу для подальшого збагачення теорії і практики управління прибутком підприємства. Викладені методичні розробки можуть бути основою оцінки ефективності діяльності підприємств, а саме їх прибутковості.

Висновки. Впровадження сформованої структурно-функціональної моделі дасть змогу на основі вивчення логічних взаємозв'язків між бізнес-процесами удосконалити прийняття управлінських рішень з управління прибутком підприємства. З цією метою за результатами дослідження можна використовувати

розроблену структурно-логічну модель здійснення процесу управління прибутком підприємства, вивчати вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, що дасть змогу виявити негативний вплив факторів.

Література

1. Волков Д. Насколько оптимизация маркетинговых затрат может увеличить прибыль компании? / Д. Волков // Практический маркетинг. – 2004. – № 5. – С. 12-15.
2. Худа В.В. Управління прибутком торговельних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / В.В. Худа; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2007. – 22 с. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/ard/2007/ 07hvvptp.zip.
3. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник / Ю.С. Цал-Цалко. – К. : Центр навч. літри, 2008. – 566 с.

Белей О.И., Маркевич Н.А. **Структурно-логическая модель управления прибылью на предприятии**

Рассмотрена необходимость моделирования для повышения эффективности управления прибылью на дистрибьюторском предприятии. Чтобы достичь эффективного управления прибылью на предприятии, необходимо выбрать модель, которая должна быть неразрывно связана со всеми составляющими финансового менеджмента на предприятии и является методологической основой принятия управленческих решений. При выборе модели учитывался ряд факторов, связанных с особенностями хозяйствования предприятия, его финансовыми возможностями и общей стратегией развития. Процесс моделирования является весьма актуальным, ведь удачно выбранная модель – залог жизнеспособности предприятия в будущем периоде.

Ключевые слова: модель управления прибылью, прибыль, доходность предприятия.

Beley O.I., Markevych N.A. **The Structural and Logical Model of Profit Management at the Enterprise**

The necessity of modelling in order to increase the efficiency of profit management at the distribution enterprise is studied. To achieve effective profit management at the enterprise it is necessary to choose a model that should be linked with all the elements of the enterprise financial and is the methodological basis for decision-making. When choosing the model a number of factors that are associated with features of the enterprise management, its financial capacity and overall strategy development are considered. The process of modelling is quite important as the selected model is the key to the viability of the enterprise in the upcoming period.

Key words: profit management model, profit, efficiency, finance, company profitability.

УДК 330.43

Здобув. О.З. Гірська; проф. Г.Г. Цегелик, д-р фіз.-мат. наук – Львівський НУ ім. Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ ЧАСОВИХ ТРЕНДІВ ДЛЯ АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Проаналізовано ефективність податкової системи України за останні декілька років. Проаналізовано основні податкові надходження до Державного бюджету України за допомогою методів математичного моделювання. Для найбільш вагомих податкових надходжень побудовано математичні моделі з використанням часових трендів, невідомі параметри яких обчислено методом найменших квадратів. Застосовано регресійний аналіз для прогнозування та дослідження основних податкових надходжень до державного бюджету. Розглянуто питання становлення, розвитку та вдосконалення податкової системи в Україні.

Ключові слова: бюджет, аналіз, математичне моделювання, часові тренди.